

๒๐๒๖

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน หน่วยงานภาครัฐ

“ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของราชการ”

โทร ๐๓๗๒๔๔๕๐๖

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก

www.tayak.go.th

คำนำ

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมุ่งเน้นกระบวนการด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่มีผลกระทบ โดยตรงต่อการให้บริการประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก ตระหนักดีว่าความโปร่งใสและหลักนิติธรรม คือหัวใจสำคัญของการปฏิบัติราชการ จึงได้นำกรอบแนวคิดมาตรฐานสากล COSO ๒๐๑๓ และทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และปิดช่องว่างที่อาจ นำไปสู่การทุจริตเรียกรับผลประโยชน์

เนื้อหาภายในรายงานครอบคลุมการระบุปัจจัยเสี่ยง การจัดลำดับความรุนแรงของสถานะความเสี่ยง ตลอดจนการวางมาตรการควบคุมเชิงรุกที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการทำงานที่มีธรรมาภิบาลและลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน การทุจริตเชิงรุก และเป็นแนวทางปฏิบัติที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอันจะนำไปสู่การยกระดับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ของหน่วยงานให้ยั่งยืนสืบไป

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก

สารบัญ

หน้า

๑. ความป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๒
๕. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๔
๖.๑ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	๔
๖.๒ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
๖.๓ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยงการทุจริต	๖
๗. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๗

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
“ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.ความเป็นมา

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้น การยกระดับธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มุ่งเน้นให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่อันอาจนำไปสู่การทุจริตเรียกรับผลประโยชน์หรือสินบน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจในการพิจารณา อนุมัติ อนุญาต และออกใบอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมาย เช่น การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร การขอใบอนุญาต ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนและ ผู้ประกอบการ จึงมีความเสี่ยงที่อาจเกิดพฤติกรรมทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียกรับสินบนแลกกับการ อำนวยความสะดวก หรือการประวิงเวลาเพื่อสร้างเงื่อนไขในการเจรจาผลประโยชน์ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก เป็นไปตามหลักการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ผู้รับบริการ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันเชิงรุกและจัดการ ความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นเครื่องมือเชิงรุกในการค้นหาและระบุ จุดอ่อนหรือช่องว่างของระบบงานภายในองค์กรที่อาจเป็นโอกาสให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะในกระบวนการ ที่มีการใช้ดุลพินิจสูงหรือมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยตรง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ในการเกิดพฤติกรรมทุจริตในอนาคตและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงตามระดับความรุนแรง อันจะ นำไปสู่การออกแบบ มาตรการควบคุมภายในและแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมและ มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือเป็นหลักประกันสำคัญที่จะช่วยลดโอกาสการเกิดความเสียหายต่อ ประโยชน์สาธารณะและชื่อเสียงขององค์กร อีกทั้งยังเป็นการสร้างระบบการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และลดภาระทางคดีหรือวินัยที่อาจเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยสุจริต นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการสร้าง จิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร เพื่อยกระดับมาตรฐาน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน

๓.กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำหรับการจัดทำกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยใช้มาตรฐานสากลเป็นฐานในการดำเนินงานนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยกได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการควบคุมภายในตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations) ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการวางรากฐาน การบริหารจัดการ องค์การให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยมาตรฐานดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบ หลักที่ทำงานประสานกัน อย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุมที่มุ่งเน้นการยึด หลักความซื่อตรงและจริยธรรมของ บุคลากรทุกระดับ พร้อมทั้งกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่และการสั่งการ ที่ชัดเจนเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อการ กำกับดูแล นำไปสู่กระบวนการการประเมินความเสี่ยงที่มีการ กำหนดเป้าหมายในการระบุและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง อย่างครอบคลุม โดยพิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต และความเปลี่ยนแปลงที่อาจกระทบต่อระบบการควบคุม ภายใน เพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมการควบคุม ที่ช่วยลดหรือจำกัดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ผ่านการพัฒนากระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศและ การกำหนดนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในทุกขั้นตอน ควบคู่ ไปกับการจัดให้มีระบบสารสนเทศและ การสื่อสารที่มีคุณภาพทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อให้ข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในถูกส่งถึง ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารอย่างทั่วถึงและทันเวลา ปิดท้ายด้วยกิจกรรมการ กำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็น กระบวนการตรวจสอบและรายงานข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถแก้ไข ปัญหาได้ทันที่และรับประกันว่าระบบการควบคุมภายในมีตัวตนอยู่จริงและ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กระบวนการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวยังครอบคลุมมิติการทำงานเชิงรุก ๔ ประการ สำคัญ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาจากพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นในอดีต (Corrective) เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ การ จัดให้มีระบบเฝ้าระวังและสอดส่องติดตามพฤติกรรมเสี่ยง (Detective) เพื่อให้สามารถตรวจพบความ ผิดปกติได้ตั้งแต่ ระยะเริ่มแรก การปรับปรุงกระบวนการหรือลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานใหม่ (Preventive) เพื่อปิดช่องว่างที่อาจ นำไปสู่การกระทำผิด และการพยากรณ์ประมาณการถึงปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจาก การเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมในอนาคต (Forecasting) เพื่อเป็นการป้องกันและเตรียมการรับมือ ล่วงหน้าในประเด็นที่ยังไม่เคย ประสบมาก่อน อันจะช่วยให้การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในด้านการ พิจารณานุมัติ อนุญาต ของหน่วยงาน เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๔.องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตตามหลักวิชาการนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าแยกได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle) เพื่อทำความเข้าใจถึง ปัจจัยพื้นฐานที่ ผลักดันให้บุคคลกระทำการทุจริต ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ของปัจจัยสำคัญ ๓ ประการ ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เริ่มต้น จากแรงกดดันหรือแรงจูงใจ (Pressure/Motivation) ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นภายใน หรือภายนอก เช่น ปัญหาทางการเงิน ส่วนบุคคล หนี้สิน หรือความคาดหวังจากการทำงานที่สูงเกินจริง จนทำให้บุคคลมองหาทางออกที่ผิดกฎหมาย ปัจจัย ต่อมาคือ โอกาส (Opportunity) ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่เกิดจากจุดอ่อนหรือช่องโหว่ของระบบการควบคุมภายใน ภายในองค์กร เช่น การรวมอำนาจไว้ที่บุคคลใด บุคคลหนึ่งเพียงลำพัง การขาดการตรวจสอบถ่วงดุลที่เข้มข้น หรือระเบียบปฏิบัติที่หละหลวมอันเป็นช่องว่างให้ เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจเพื่อเอื้อประโยชน์ได้โดยยากต่อการ

ตรวจพบ และปัจจัยสุดท้ายคือ การหาเหตุผล สนับสนุนการกระทำผิด (Rationalization) ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ผู้กระทำผิดพยายามสร้าง คำอธิบายหรือความชอบธรรมให้กับการกระทำของตนเอง เช่น การคิดว่าเป็นเรื่องชั่วคราว การอ้างว่าใคร ๆ ก็ทำกันหรือมองว่าเป็นการตอบแทนที่ตนเองทำงานหนักแต่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า

ดังนั้น การทำความเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการออกแบบมาตรการ ป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะในด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากหากองค์กรสามารถปิดกั้นมิติของ “โอกาส” ด้วยการสร้างระบบตรวจสอบที่รัดกุมและโปร่งใสได้แล้ว แม้จะมีแรงกดดันหรือการหาเหตุผลเข้าข้าง ตนเอง เพียงใด โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการกระทำการทุจริตก็จะลดน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้ ระบบการบริหารราชการมุ่งสู่ความสุจริตตามหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง

ทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle)

๕.ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก กำหนดขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในครั้งนี้โดยมุ่งเน้นความสำคัญใน “ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ” ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยครอบคลุมกระบวนการงานสำคัญที่มีความเสี่ยงต่อการเกิด ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการเรียกรับสินบน ดังนี้

๑. กระบวนการขอใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร : ครอบคลุมขั้นตอนการตรวจ สภาพหน้างานและการพิจารณาแบบแปลนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ซึ่งเป็นจุดที่มี สัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ประกอบการและประชาชน
๒. กระบวนการขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ : ครอบคลุมขั้นตอนการ ตรวจสอบ สุขลักษณะและสภาพแวดล้อม ณ สถานที่ประกอบการ ก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุข
๓. กระบวนการพิจารณาอนุมัติสวัสดิการและสิทธิต่าง ๆ : ครอบคลุมขั้นตอนการตรวจสอบ คุณสมบัติของผู้รับสิทธิ และการเรียงลำดับคิวผู้รับบริการตามระเบียบที่กำหนด เพื่อป้องกันการแทรกแซงหรือ การเลือกปฏิบัติ

๔.กระบวนการอื่น ๆ ที่มีการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ : ครอบคลุมทุกขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการใช้ ดุลพินิจในการพิจารณาผลการอนุญาต หรือการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของ ผู้รับบริการ การกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการกิจหลักเหล่านี้ จะช่วยให้หน่วยงานสามารถระบุจุดเสี่ยง (Risk Points) ในแต่ละขั้นตอนได้อย่างแม่นยำ ตั้งแต่การรับคำขอ การลงพื้นที่ตรวจสอบ ไปจนถึงการลงนาม อนุมัติโดยผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การวางมาตรการควบคุมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๖.การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหายจากการทุจริต (Likelihood) และระดับ ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงและออกแบบมาตรการจัดการความเสี่ยง (Risk Response) ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๖.๑ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยกได้วิเคราะห์และสรุปประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ โดยจำแนกตามลักษณะของปัจจัยความเสี่ยง แบ่งออกเป็น ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากปัญหาหรือพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นในอดีต มีประวัติหรือข้อบ่งชี้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ (Known Factor) และปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงปัญหาหรือพฤติกรรมความเสี่ยง ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมหรือช่องว่างของระเบียบปฏิบัติ (Unknown Factor) ดังนี้

ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
-----	----------------------------

ปัจจัยความเสี่ยงที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดขึ้น (Known Factor)

๑ เจ้าหน้าที่เรียกรับหรือรับสินบนจากผู้ยื่นคำขอเพื่อแลกกับการรายงานผลการตรวจหน้างานว่าผ่าน มาตรฐาน ทั้งที่สภาพข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (เช่น ระยะรั้วอาคารไม่ได้ ตามระเบียบ หรือระบบบำบัดน้ำเสียไม่ถูกต้อง)

๒ เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้มาติดต่อ เพื่อแลกกับการเร่งรัดขั้นตอนการดำเนินงานให้รวดเร็วขึ้น เป็นกรณีพิเศษ

๓ เจ้าหน้าที่ตั้งใจสร้างเงื่อนไขหรือเรียกเอกสารเพิ่มเติมที่ไม่มีระบุไว้ในระเบียบหรือคู่มือประชาชน เพื่อสร้างความยุ่งยากและบีบให้ผู้ขออนุญาตต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะเพื่อให้เรื่องผ่านโดยง่าย

๔ การใช้อำนาจพิจารณาอนุมัติให้แก่เครือข่าย เพื่อนฝูง หรือกลุ่มฐานเสียงทางการเมือง ก่อนลำดับคิวปกติ หรือละเว้นการตรวจสอบคุณสมบัติบางประการ

๕ เจ้าหน้าที่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ทำตัวเป็นตัวแทนรับดำเนินการยื่นคำขอแทนผู้ประกอบการ โดยเรียกเก็บค่าดำเนินการหรือค่าธรรมเนียมพิเศษเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ปัจจัยความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคต (Unknown Factor)

๑. การจงใจเก็บเรื่องไว้หรือชะลอการแจ้งผลการพิจารณาโดยไม่มีเหตุอันควร เพื่อสร้างเงื่อนไขให้ ผู้ประกอบการต้องเข้ามาเสนอผลประโยชน์เพื่อให้งานเดินต่อ
- ๒ กระบวนการยื่นคำขอในบางกรณีที่ยังไม่มีกรอบระยะเวลาสิ้นสุดที่ชัดเจนอาจเปิดช่องว่างให้เจ้าหน้าที่ ใช้ดุลพินิจเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับความรวดเร็วในการพิจารณา
- ๓ ความเสี่ยงจากการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าส่วนราชการในการแทรกแซง หรือกดดันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้พิจารณาอนุมัติ อนุญาตโดยไม่เป็นไปตามลำดับคิว หรือให้สิทธิพิเศษ แก่กลุ่มผลประโยชน์

๖.๒ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจาก ๒ มิติ คือ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ (Impact) ดังนี้

๑) เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

กำหนดเกณฑ์เชิงคุณภาพเพื่อประเมินความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดทุจริตในกระบวนการ ดังนี้

ระดับ	เกณฑ์พิจารณา	ความหมาย
๓	สูง	มีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำมาาก ๑ ครั้ง หรือมีข้อบ่งชี้ว่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้ง่าย
๒	ปานกลาง	มีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นนานๆครั้ง หรือมีระบบควบคุมแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกขั้นตอน
๑	น้อย	ไม่เคยมีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เกิดขึ้นมาก่อน และมีระบบการควบคุมที่รัดกุม

๒) เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) กำหนดเกณฑ์เชิงคุณภาพเพื่อประเมินความเสียหายหรือผลกระทบหากเกิดการทุจริตขึ้น ดังนี้

ระดับ	เกณฑ์พิจารณา	ความหมาย
๓	สูง	ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงขององค์กรอย่างรุนแรงถูกร้องเรียนผ่านสื่อ/หน่วยงานตรวจสอบ หรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ
๒	ปานกลาง	ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์หน่วยงานหรือทำให้การดำเนินงานล่าช้ากว่าที่กฎหมายกำหนด
๑	น้อย	ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานภายในระดับกองหรือสร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการรายบุคคล

๓) เกณฑ์การจัดลำดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

การคำนวณระดับความเสี่ยง (Risk Score) = ระดับกาส (L) X ระดับผลกระทบ (I) โดย กำหนดพื้นที่ความเสี่ยงออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับสูง (สีแดง) : คะแนน ๗-๙ (ต้องมีมาตรการจัดการและควบคุมทันที)

ระดับปานกลาง (สีเหลือง) : คะแนน ๔-๖ (ควรมีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและเฝ้าระวัง)

ระดับน้อย (สีเขียว) : คะแนน ๑-๓ (ยอมรับความเสี่ยงได้ แต่ต้องมีการติดตามตามวงรอบปกติ)

๖.๓ การวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยก ดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ โดยจำแนกตามระดับความรุนแรงและโอกาสในการควบคุมตามสถานะสี ดังนี้

ที่	พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	เกณฑ์การประเมิน			สถานะความเสี่ยง
		ระดับโอกาส (L)	ระดับผลกระทบ (I)	คะแนน (LxI)	
๑	การรับสินบนเพื่อละเว้นการตรวจสอบข้อเท็จจริง เช่น ระบายร้านค้าไม่ได้ตามเกณฑ์หรือระบบน้ำเสียผ่าน	๓	๓	๙	แดง
๒	การเรียกผลประโยชน์เพื่อเร่งรัดขั้นตอนแลกกับการออกใบอนุญาตให้รวดเร็วกว่าปกติ	๒	๓	๖	เหลือง
๓	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่แทรกแซงลำดับคิวเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่เครือญาติหรือกลุ่มฐานเสียง	๒	๒	๔	เหลือง
๔	การสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมที่ไม่มีในระเบียบเพื่อบีบบังคับให้ผู้ขออนุญาตจ่ายเงินใต้โต๊ะ	๑	๓	๓	เขียว
๕	เจ้าหน้าที่ทำตัวเป็นตัวแทนยื่นคำขอแทนผู้ประกอบการ โดยเรียกรับค่าทำเนียมพิเศษหรือค่าดำเนินการนอกระบบ	๑	๓	๓	เขียว
๖	การประวิงเวลาหรือดึงเรื่องไว้ไม่แจ้งผลการพิจารณาเพื่อสร้างเงื่อนไขในการเจรจาผลประโยชน์ในภายหลัง	๒	๒	๔	เหลือง

คำอธิบายสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร

๑. สถานะสีแดง (ความเสี่ยงระดับสูง) : เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ต้องออกไปตรวจหน้างานร่วมกับบุคคลภายนอก (ผู้ขออนุญาต/ช่างเอกชน) ในพื้นที่จริง ซึ่งยากต่อการกำกับติดตามยากต่อการกำกับติดตามและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะโดยตรง
๒. สถานะสีเหลือง (ความเสี่ยงระดับปานกลาง) : ส่วนใหญ่เป็นเรื่องบริหารจัดการเวลาและการใช้ดุลพินิจ ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวัง ตรวจสอบผ่านคู่มือประชาชนและสมุดคุมเรื่องตามวงรอบปกติของผู้บังคับบัญชาเพื่อควบคุมดูแลได้
๓. สถานะสีเขียว (ความเสี่ยงระดับต่ำ) : กระบวนการที่มีขั้นตอนชัดเจน มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมและไม่มีการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

๗. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแยกกำหนดมาตรการเพื่อจัดการความเสี่ยงในประเด็นด้านการพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการ ดังนี้

๗.๑ มาตรการเชิงรุก

๑) ประกาศนโยบาย No Gift Policy อย่างเป็นทางการ และติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ “งดรับของขวัญของกำนัลทุกชนิด” ณ จุดให้บริการ

๒) จัดทำ Checklist เอกสาร และแผนผังขั้นตอน (Flowchart) ที่ชัดเจน แจ้งระบุระยะเวลาแล้วเสร็จตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อลดการใช้ดุลพินิจ

๗.๒ มาตรการด้านเทคโนโลยี

พัฒนาระบบ E-Service และระบบ Tracking เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามสถานะคำขอผ่านออนไลน์ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ลดการเผชิญหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ขออนุญาต

๗.๓ มาตรการกำกับดูแล

๑) กำหนดให้มีการ “ตรวจซ้ำ (Double Check)” โดยหัวหน้าฝ่ายหรือผู้บังคับบัญชา ในกรณีการตรวจหน้างานที่สำคัญ

๒) หน่วยงานตรวจสอบภายในดำเนินการ “สุ่มตรวจ (Surpris Check)” เรื่องการขออนุญาตที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เพื่อประเมินความโปร่งใส

๗.๔ มาตรการด้านบุคคลและความรับผิดชอบ

๑) จัดประชุมชี้แจงบทลงโทษทางวินัยและอาญาอย่างเข้มงวด หากพบการเรียกรับผลประโยชน์

๒) ให้ผู้อำนวยการกองที่เกี่ยวข้องสรุปรายงานการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคเสนอต่อผู้บริหารทุก ๖ เดือน เพื่อปรับปรุงมาตรการให้ทันต่อสถานการณ์